

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Ректор
Дніпровського національного
університету імені Олеся Гончара

Сергій ОКОВИТИЙ

30 травня 2025 рік
30.05.2025 р.

Інструкція
щодо заходів пожежної безпеки в приміщеннях матеріальних складів
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

1. Галузь застосування.

Ця інструкція поширюється на всі приміщення матеріальних складів в структурних підрозділах, встановлює вимоги пожежної безпеки, порядок дій у разі виникнення пожежі на складі та є обов'язковою для вивчення й виконання відповідальним за пожежну безпеку, всіма працівниками та відвідувачами, які перебувають у приміщеннях матеріального складу, а також інженерно-технічними працівниками та обслугою складу (вантажники, комірники тощо).

2. Вимоги пожежної безпеки для складів загального призначення.

2.1. За пожежною небезпекою приміщення матеріального складу належить до категорії «В», за правилами будови електроустановок (ПБЕ) – до зони класу

В П-I Ia

Ці написи повинні бути нанесені ззовні на вхідних дверях (воротах).

2.2. Усі працівники матеріального складу під час прийняття на роботу та в процесі праці повинні проходити протипожежний інструктаж, один раз на рік пожежно-технічний мінімум з перевіркою знань з питань пожежної безпеки, мати посвідчення з занесенням відповідних записів.

2.3. Склад слід завжди утримувати впорядкованим і в чистоті. Порожню тару та інший пакувальний матеріал належить негайно прибирати зі складу в спеціально відведене місце.

2.4. На складі необхідно суворо дотримуватись правил спільного зберігання матеріальних цінностей. Легкозаймисті й горючі рідини (ЛЗРiГР) слід зберігати окремо від інших матеріалів; сірчану й азотну кислоти окремо від вуглеводів та інших речовин; балони з газами – в спеціально обладнаних приміщеннях; цінні матеріали окремо від пожежонебезпечних. Матеріали, що складаються, групують залежно від їх властивостей (займистість, здатність реагування з водою та один з одним тощо).

2.5. Можливість сумісного зберігання речовин та матеріалів визначається вимогами «ПРАВИЛА пожежної безпеки в Україні», Наказ Міністерства внутрішніх справ України 30.12.2014 № 1417. Ці вимоги сформульовані на підставі чинного законодавства України щодо пожежної безпеки, пожежної

а також однорідності засобів пожежогасіння. Під сумісним зберіганням мається на увазі, що речовини та матеріали можуть розміщуватись в одному відсіку складу або на одному майданчику.

2.6. Спільне зберігання в одній секції автомобільних шин. Гуми, а також ЛЗР та ГР будь-яких інших товарів і матеріалів, незалежно від однорідності застосування вогнегасних речовин, не дозволяється.

2.7. У разі застосування без стелажного способу зберігання матеріали повинні укладатися у штабелі. Проти дверних отворів необхідно залишити проходи, які дорівнюють ширині дверей, але не менш 1 м. Якщо склад понад 10 м завширшки, посеред нього влаштовується поздовжній прохід не менше 2м завширшки. Ширина проходів між штабелями має бути не менше 1м. Ширину проходів та місця штабельного зберігання необхідно позначити обмежувальними лініями, нанесеними на підлозі, які добре видно. Відстань між стінами та штабелями повинна бути не менше 0,8м.

2.8. Складські приміщення (відсіки), розташовані в підвальних або цокольних поверхах, повинні мати не менше двох виходів або один вихід і вікно для евакуації людей без посередньо на перший поверх, а також люки чи вікна розміром 0,9м x 1,2м з приямками (для випускання диму в разі пожежі). При неможливості влаштування вікон дозволяється обладнання цих приміщень системою димовидалення.

2.9. У складах конторські та побутові приміщення мають бути відділені протипожежними перегородками 1-го типу (EI 45) та перекриттям 3-го типу (REI 45) без отворів і мати самостійний вихід назовні. Дозволяється розміщувати у складських приміщеннях робочі місця комірників з огороженням їх заскленими перегородками з негорючих матеріалів заввишки 1,8м, які не повинні перешкоджати евакуації людей та матеріальних цінностей на випадок пожежі.

2.9.1. Стелажі у складських приміщеннях повинні бути, як правило, металеві або дерев'яні, оброблені вогнезахисними речовинами.

2.9.2. Евакуаційні виходи та проходи мають утримуватись завжди вільними й нічим не захащеними.

2.9.3. Опалювання складських і конторських приміщень має бути централізованим. Для опалення конторських приміщень комірників та обслуговуючого персоналу складу можуть застосовуватися масляні радіатори та нагрівальні електропанелі з закритими нагрівальними елементами зі справним електрозахистом та терморегулятором.

2.9.4. Вимикальні прилади для зняття напруги у складських приміщеннях (автомат, рубильник, вимикач) повинні бути встановлені поза приміщенням складу на негорючій стіні.

2.9.5. Відстань між світильниками та горючими матеріалами, які зберігаються, повинна бути не менше 0,5м. Світильники необхідно обладнати захисними скляними ковпаками.

2.9.6. Забороняється прокладання через складські приміщення транзитних комунікацій (кабель, вентиляційні повітроводи тощо).

2.9.7. Складські приміщення мають бути обладнані автоматичною пожежною сигналізацією та первинними засобами пожежогасіння. Вибір

заходів пожежогасіння (вода, піна, газ, порошок) визначається технологічними нормами і техніко-економічними обґрунтуваннями.

2.9.8. Горючі конструкції будівель та навісів складів необхідно обробити вогнезахисними речовинами.

2.9.9. На території й у складських приміщеннях на помітних місцях установлюються заборонні й попереджувальні знаки на протипожежну тематику відповідно до ГОСТ 12.4.026-76.

2.9.10. Перед закриттям складу відповідальна особа за пожежну безпеку повинна обійти усі приміщення, відключити електромережу й замкнути склад, а ключі здати під охорону або зберігати у встановленому порядку. Результати огляду записати в журнал.

3. Вимоги пожежної безпеки для складів рідкого палива, мастил, зберігання ЛЗР та ГР у тарі.

3.1. Відкриті склади ЛЗР та ГР слід розмішувати на майданчиках, які мають нижчу позначку відносно прилеглих будівель та споруд. Зберігання ЛЗР та ГР у тарі слід здійснювати в будівлях або майданчиках під навісом, зробленого з негорючого матеріалу.

Не дозволяється зберігання в тарі на відкритих майданчиках нафтопродуктів з температурою спалаху 45°C і нижче.

3.2. Протипожежні розриви складів ЛЗР та ГР до прилеглих будівель, споруд, відкритих майданчиків, електрообладнання, розподільних пристроїв підстанцій, кабельних споруд повинні відповідати вимогам будівельних норм.

3.3. Резервуари (ємкості) та майданчики для зберігання ЛЗР та ГР в тарі повинні мати вздовж периметра обвалування (стілки) які перешкоджають розтіканню рідин в разі аварії. Ширина обвалування у верхній частині повинна бути не менше 0,5м.

3.4. Обвалування необхідно виконувати таким чином, щоб воно вміщувало об'єм, який дорівнює номінальному об'єму найбільшого резервуара (ємкості), що розміщується в цьому обвалуванні і на 0,2м вище рівня розливої рідини.

3.5. Наземні резервуари (ємності) мають бути пофарбовані білою (сріблястою) фарбою для запобігання дії сонячного проміння.

3.6. На території складів та за їх межами потрібно періодично скошувати траву, бур'яни, очерет тощо та своєчасно вивозити.

3.7. У процесі експлуатації резервуарів (ємностей) необхідно здійснювати контроль за справністю дихальних клапанів та вогнетримувачів. При температурі повітря вище нуля перевірка проводиться один раз на місяць, а нижче нуля два рази на місяць. Взимку дихальні клапани та сітки очищаються від льоду. Результати перевірки записуються в журнал технічного обслуговування обладнання.

3.8. У разі зберігання бочок з ЛЗР та ГР в будівлях, вручну вкладати бочки на підлогу не більш ніж у два яруси пробками до гори.

3.9. Порожні металеві бочки, забрудненні нафтопродуктами, необхідно зберігати окремо від спеціально відведених майданчиків або під навісами із

3.9.1. Відпускати ЛЗР та ГР споживачам дозволяється за допомогою сифона або насоса лише у тару з кришками(пробками) , які щільно закриваються. Відпуск ЛЗР та ГР у скляні та поліетиленові посудини забороняється.

3.9.2. Застосування інструменту (молотки, зубила, ключі тощо) для відгвинчування пробок з металу що висікає іскру забороняється.

3.9.3. Під час огляду резервуарів (ємностей)відбирання проб або замірів рівня рідини слід використовувати пристосування ,які не уможливають іскроутворення у разі ударів.

3.9.4. Ремонт резервуарів (ємностей) трубопроводів , запірного обладнання дозволяється проводити лише після повного звільнення резервуара(ємності) від рідини , від'єднання від нього трубопроводів , відкриття усіх люків , ретельного очищення (пропарювання та промивання) , відбирання з резервуарів (ємностей) проб повітря та аналізу на відсутність вибухонебезпечної концентрації.

3.9.5. Електро та газозварювальні роботи повинні проводитися з оформленням наряду-допуску, а місця їх виконання забезпечується первинними засобами пожежогасіння. Електро та газозварювальна апаратура розміщується на відстані не ближче 50м від діючих резервуарів(ємностей).

3.9.6. Зливно-наливні пристрої , трубопроводи, стояки та арматура повинні піддаватися регулярному оглядові та планово-попереджувальному ремонту. Виявлені несправності та витікання слід негайно усувати, а вразі неможливості усунення-відключати несправні елементи.

3.9.7. Зливні шланги повинні бути споряджені наконечниками з матеріалів, які виключають можливість іскроутворення від удару , зливні пістолети мають бути заземленні. Опір заземлювальних пристроїв перевіряються не рідше одного разу на рік згідно з графіком.

3.9.8. Дверні отвори в приміщеннях для зберігання ЛЗР та ГР у тарі повинні мати пороги з пандусами заввишки не менш як 0,15м для запобігання витікання рідини в разі аварії.

3.9.9. Автоматичне пожежогасіння та сигналізація в складських приміщеннях (загального призначення. ЛВЖ та ГЖ, складів хімічних речовин тощо) слід улаштовувати згідно з переліком будівель ,приміщень і споруд підприємств що підлягають обладнанню установками протипожежної автоматики.

3.9.10. У складських приміщеннях не дозволяється:

- зберігання продукції навалом;
- стоянка та ремонт транспортних засобів;
- експлуатація газових плит, електронагрівальних приладів;
- зберігання аерозольних упаковок в одному приміщенні з окисниками, горючими газами, ЛЗР та ГР;
- збирання кислоти у місцях, де можливе їх стикання з деревиною, речовинами органічного походження(для нейтралізації випадково розлитих кислот місця їх зберігання необхідно забезпечувати готовими розчинами крейди, вапна або соди);
- зберігання рослинних масел разом з іншими будь-якими горючими матеріалами;
- застосування транспорту з двигунами внутрішнього згорання без

4. Вимоги пожежної безпеки для складів (приміщень) балонів з газами.

4.1. Балони з газами можуть зберігатися в спеціальних складах або на майданчиках, захищених від дії опадів та сонячного проміння (за винятком отрутних газів).

4.2. Зберігання балонів з горючими газами дозволяється в одноповерхових будівлях, з покриттям, яке легко скидається, без горищних приміщень.

Покриття підлоги та рампи складів мають бути виготовленні з матеріалів, що не утворюють іскор під час удару.

4.3. Для захисту від прямої дії сонячного проміння на балони прозорі шибки віконних отворів складу слід зафарбовувати білою фарбою або обладнувати сонцезахисними пристроями.

4.4. При зберіганні балонів на відкритих майданчиках, споруди, які захищають їх від дії опадів та сонячного проміння, повинні бути з негорючих матеріалів.

4.5. Балони з горючими газами повинні зберігатися окремо від балонів з киснем, хлором, фтором та іншими окиснювачами. Зовнішня поверхня балонів має бути пофарбована в установлений для певного газу колір.

4.6. Під час зберігання і транспортування балонів з киснем не можна допускати попадання на них жиру та стикання арматури з промасленими матеріалами.

Під час переконування балонів з киснем вручну забороняється братися за вентилі.

4.7. Балони, в яких виявлено витікання газу, треба негайно прибрати зі складу в безпечне місце.

4.8. Балони з горючими газами, що мають башмаки, повинні зберігатися у вертикальному положенні в спеціальних гніздах, клітках та інших пристроях, що унеможливають їх падіння. Балони які не мають башмаків, слід зберігати в горизонтальному положенні на дерев'яних рамках чи стелажах, всі вентилі повинні бути закриті запобіжними ковпаками і повернені в один бік.

4.9. Приміщення для зберігання горючих газів необхідно облаштовувати газовими аналізаторами та постійно працюючу примусову вентиляцію, що гарантує безпечні концентрації газів.

4.10. Обслуговуючий персонал повинен знати пожежну небезпеку газів, що зберігається на складах, порядок евакуації балонів та правила гасіння горючих газів.

4.11. Не дозволяється:

- зберігання будь яких сторонніх речовин, матеріалів, обладнання, предметів у приміщеннях балонів з газами;
- транспортування і зберігання балонів з газами без запобіжних ковпаків та нагвинчених на штуцери заглушок;
- зберігання балонів з горючими газами та окисниками у приміщеннях, які не є спеціальними складами для балонів;
- допуск у склад(приміщення) з горючими газами осіб у взутті підбитому металевими цвяхами або підковами.

5. Вимоги пожежної безпеки для складів (приміщень) хімічних речовин.

5.1. В приміщеннях де зберігаються хімічні речовини, реактиви має бути розроблений план розміщення хімічних речовин із зазначенням їх найбільш характерних властивостей: «ВОГНЕНЕБЕЗБЕЧНІ», «ОТРУЙНІ», «ХІМІЧНО АКТИВНІ», тощо.

5.2. Зберігання хімічних речовин може здійснюватися в закритих сухих приміщеннях або під навісами у тарі залежно від фізико-хімічних та пожежобезпечних властивостей продукції та кліматичних умов. Під навісом дозволяється зберігання лише тих хімічних речовин, які від вологого повітря чи води не розкладаються, не розігріваються і не спалахують.

5.3. Хімікати у дрібній невеликій тарі необхідно зберігати на стелажах відкритого типу або шафах, а у великій тарі(упаковці)-штабелями.

5.4. Стелажі, на яких зберігаються хімічні речовини та матеріали, повинні бути виготовлені з негорючих матеріалів і розміщуватись від нагрівальних приладів на відстані не менше одного метра.

5.5. Тара з хімічними речовинами, яка надходить на склад не повинна мати пошкоджень герметичності та інших ознак несправності. У випадку виявлення пошкоджень тара повинна негайно видалятися зі складу (приміщення). На кожній тарі(упаковці) з хімічною речовиною повинен бути надпис або бірка з її назвою та означенням характерних властивостей (окисник, пальне, самозаймисте тощо).

5.6. Суміші з рідкими речовинами дозволяється зберігати лише обриштованими дерев'яними планками або у плетених кошиках.

5.7. Металеві порошки, здатні до самозаймання (алюмінієвий, цинковий, нікелієвий, магнієвий тощо), повинні зберігатися в окремих відсіках в герметично закритій тарі. У цих відсіках зберігання інших горючих матеріалів забороняється.

5.8. Під час зберігання азотної та сірчаної кислот треба вжити заходів до недопускання стискання їх з деревиною та іншими речовинами органічного походження. Концентровану азотну кислоту не дозволяється розливати у скляні сулії.

5.9. Речовини які бурхливо реагують з водою(карбід, лужні метали, перекис барію, гідрат натрію тощо), повинні розміщуватися в сухих вентильованих одноповерхових приміщеннях з легким дахом. Всередині цих переміщень не допускається встановлення водяних, парових і каналізаційних труб. Дахи та стіни не повинні пропускати атмосферні опади, приміщення повинні бути захищені від попадання ґрунтових вод

5.9.1. Лужні метали слід зберігати в ізольованих відсіках(секціях), що розміщуються в торці складської будівлі, у металевих банках або контейнерах під шаром захисного середовища (інертних газів, мінеральних масел, гасу, парафіну).

5.9.2. Окислювальні хімікати (хромпик, хромовий ангідрид, перманганат калію, хром, селітра та інші окисники), повинні зберігатися в окремих секціях складів. Зберігати ці речовини з іншими горючими речовинами забороняється.

5.9.3. Карбід кальцію слід зберігати в сухих, добре провітрюваних

планувальної позначки прилеглої території. Забороняється розташовувати склади для зберігання карбїду кальцію в підвальних приміщеннях та низьких місцях, що затоплюються.

5.9.4. Не дозволяється:

- проводити у складах роботи, не пов'язані зі збереженням хімічних речовин;
- застосовувати для закривання сулій з кислотою пробки з органічних матеріалів(дерево, бумага, тканина).

6. Вимоги пожежної безпеки для архіву сховищ.

6.1. Приміщення сховищ (відсіків) повинні відділятися від приміщень іншого призначення протипожежними перегородками 1-го типу (E1-45) та перекриттям 3-го типу (REI 45) або розміщатися в окремих будівлях не нижче II ступеня вогнестійкості.

6.2. При площі приміщення (відсіку) сховище більш ніж 70м² має бути не менш двох виходів.

6.3. У приміщеннях сховищ (відсіків) двері мають бути протипожежними 2-го типу (EI 30).

6.4. За відсутності в приміщеннях архівосховищ вікон необхідно влаштовувати в них спеціальні системи димовидалення.

6.5. Стелажі у сховищах повинні виготовлятися з негорючих матеріалів. В окремих випадках для невеликих архівів за погодженням з органами державного пожежного нагляду дозволяється влаштування дерев'яних стелажів просочених вогнезахисними речовинами.

6.6. Поздовжні проходи між стелажимами, а також між стелажимами та стіною повинні бути не менш 0,8м завширшки. Головний прохід має бути не менше 1,2м, а прохід між торцями стелажів та стіною – не менш 0,45м завширшки.

6.7. У приміщеннях (відсіках) архівосховищ забороняється влаштовувати побутові кімнати та інші підсобні приміщення.

7. Обов'язки та дії працівників складу в разі виникнення пожежі.

7.1. У разі виникнення пожежі (ознак горіння) кожен працівник зобов'язаний:

- негайно повідомити про це Державну пожежну охорону за телефоном 101, вказати при цьому адресу, місце виникнення пожежі, наявність людей, а також своє прізвище;
- повідомити про пожежу адміністрацію та чергового охоронця;
- організувати евакуацію людей і матеріальних цінностей;
- вимкнути (за необхідності) струмоприймачі та вентиляцію;
- розпочати гасіння пожежі наявними первинними засобами пожежогасіння;
- забезпечити дотримання техніки безпеки працівниками, які беруть участь у гасінні пожежі;
- організувати зустріч підрозділів пожежної охорони, надати їм допомогу під час локалізації та ліквідації пожежі та забезпечити безперешкодний доступ до місця виникнення пожежі.

Провідний інженер

Рі О